

WPROWADZENIE

Pakiet do nauczania religii w klasie I szkoły podstawowej powstał zgodnie z programem „Zaproszeni na ucztę z Panem Jezusem”¹, wprowadzającym dzieci klas I–IV szkoły podstawowej w przeżywanie sakramentów pokuty i pojednania oraz Eucharystii. Uwzględniając założenia tego programu, poszczególne działy pakietu zawierają treści służące dzieciom w odkrywaniu miłości Bożej we wspólnotach, w których żyją, czyli w rodzinie, w szkole i w Kościele. Pomoże to uczniom w odnajdywaniu Bożej miłości w darach naturalnych – danych mu ludziach, stworzonym świecie oraz w darach nadprzyrodzonych. Ponieważ w klasie I program koncentruje się wokół Osoby Boga Ojca, który stwarza człowieka na swój obraz i podobieństwo, kocha go, troszczy się o niego i czyni go członkiem swojej rodziny, warto, by nauczanie religii pierwszoklasistów odbywało się w perspektywie sakramentu Chrztu Świętego, który wprowadza i wszczepia do wspólnoty Kościoła, Bożej rodziny, także dzięki obecności i pomocy rodziców, dalszej rodziny, społeczności szkolnej i członków Kościoła².

Tytuł prezentowanego pakietu – „W imię Ojca i Syna, i Ducha Świętego” (Mt 28, 19), to słowa Pana Jezusa wygłaszającego nakaz misyjny i ustanawiającego sakrament chrztu. Do nauczania religii w klasie pierwszej proponujemy zestaw pomocy, który składa się z: *Podręcznika do nauki religii dla klasy I*, *Domownika* – dodatku dla rodzin, oraz *Poradnika metodycznego*. Na stronie internetowej Wydawnictwa Katechetycznego Sp. z o.o. będą też udostępnione pliki mp3 z nagraniami piosenek przeznaczonych do wykorzystania na lekcjach religii.

Kierowany do dziecka *Podręcznik do nauki religii dla klasy I*, ma być narzędziem do pracy i odpowiedzią na jego naturalną aktywność i możliwości rozwojowe. Każda katecheza zawiera zwięzły tekst doktrynalny – przekaz podstawowej treści lekcji, będący wyrazem faktu, że Prawda Objawiona, jedyna i niezmienna, jest skierowana do każdego człowieka. Jednak sześciolatek

¹ *Program nauczania religii rzymskokatolickiej w przedszkolach i szkołach*, Komisja Wychowania Katolickiego Konferencji Episkopatu Polski, Częstochowa 2018, s. 28-40.

² To nawiązanie do przyjętego pierwszego sakramentu wyraziliśmy też w omawianym dalej *Domowniku*.

czy siedmiolatek to osoba nieautonomiczna i zależna od dorosłych. Aby zadać pytania, zauważyć rzeczywistość nadprzyrodzoną, poznać i rozumieć znaki i symbole, przez które wyrażana jest wiara i budowana relacja z Panem Jezusem, uczeń potrzebuje pomocy katechety, rodziców oraz duszpasterzy. Podręcznik ucznia zawiera więc odniesienia do realnego życia dzieci (podkreśla to także szata graficzna oparta na połączeniu rysunków i zdjęć), odpowiednie do tematów cytaty biblijne, zwięzłą część wyjaśniającą (doktrynalną), zadania i polecenia do wykonania na lekcji, zawarte w głównej części książki oraz w *Kartach pracy* znajdujących się w drugiej części każdego z dwóch zeszytów podręcznika. Wszelkie teksty zawarte w podręczniku są przeznaczone głównie do czytania dziecku przez dorosłych (katechetę, rodzica). Konstruując poszczególne zagadnienia, odwoływaliśmy się do typowych aktywności małych dzieci i ich umiejętności plastycznych, recytatorskich i muzycznych³. Umieszczone przy każdej lekcji różnorodne zadania do wykonania przez ucznia dostosowane są do jego możliwości rozwojowych i opierają się na takich czynnościach, jak: kolorowanie, rysowanie, pisanie, uzupełnianie, powtarzanie, naklejanie, zgadywanie, śpiewanie, inscenizowanie itp. Stwarza to możliwość dobrej organizacji pracy na lekcji.

Większość wymienionych wyżej elementów lekcji oznaczonych jest w podręczniku odpowiednimi piktogramami (ikonkami):

- ▶ krótki cytat Pisma Świętego – z zaleceniem memoryzacji;
- ▶ zadania do wykonania przez ucznia (samodzielnie lub pod kierunkiem czy z pomocą katechety), oparte na: modlitwie, pracach manualnych, rysowaniu, pisaniu, łąmigłówkach, słuchaniu, opowiadaniu, problemach do przemyślenia;
- ▶ propozycję pieśni czy piosenki związanej z treścią danej lekcji; piosenki z możliwością pobrania jako pliku mp3 ze strony Wydawnictwa Katechetycznego⁴ zostały oznaczone dodatkową ikoną;
- ▶ odniesienie do *Domownika*.

³ *Program nauczania religii rzymskokatolickiej w przedszkolach i szkołach*, Komisja Wychowania Katolickiego Konferencji Episkopatu Polski, Częstochowa 2018, s. 39-40.

⁴ <https://wydawnictwokatechetyczne.pl/>, zakładka SP, zakładka kl. I.

Znaczenie ikonek zastosowanych w podręczniku

– fragment z Pisma Świętego;

– modlitwa;

– śpiew, muzyka;

– piosenka do pobrania jako plik mp3;

– zadanie z *Domownika* do wykonania w Rodzinie;

– rozmowa, czytanie, opowiadanie;

– myślenie, rozwiązywanie łamigłówek;

– rysowanie, kolorowanie;

– pisanie;

– wycinanie, wklejanie, składanie.

Dodatkowo w podręczniku znajdują się:

- ▶ krótki tekst doktrynalny przeznaczony do przeczytania lub opowiedzenia i wyjaśnienia dziecku przez osobę dorosłą (rodzica, katechetę);
- ▶ ilustracje i zdjęcia, które przekazują treść danej lekcji albo umożliwiają zainicjowanie rozmowy, dając możliwość wyjścia od świata realnego, bliskiego dziecku;
- ▶ karta pracy dołączona do każdej katechezy zawartej w części podręcznikowej, ubogacająca materiał lekcji o jedno lub dwa dodatkowe zadania (do odnalezienia w drugiej części zeszytu podręcznika); w karcie pracy znajduje się także pasek do wycięcia i zabrania do domu, zawierający polecenie z *Domownika*⁵ do wykonania z rodziną.

⁵ Zawartość *Domownika* obejmuje: przeznaczone do każdego tematu listy, pytania i zadania dodatkowe; tekst liturgii chrzcielnej z wyjaśnieniem podstawowych znaków tego sakramentu; pieśni do każdej lekcji; fragment rytuału rodzinnego – Wigilia i Wielkanoc w rodzinie; kalendarz podstawowych uroczystości, świąt i wspomnień z życia Kościoła i Ojczyzny.

Znając realia szkoły, bierzemy bowiem pod uwagę, że podręczniki na ogół nie są zabierane do domów, dlatego przygotowaliśmy specjalny dodatek dla rodzin – *Domownik*, zawierający listy, pytania i zadania do przemyślenia, wykonania, przedyskutowania i przeżycia w rodzinie razem z dzieckiem. Każda lekcja w podręczniku ucznia jest uzupełniana częścią zawartą w *Domowniku*, umożliwiającą wspólne, rodzinne szukanie religijnego wymiaru codzienności i uwrażliwiająca rodzinę na konieczność łączenia życia z wiarą. Chcemy pobudzić aktywność rodziców, którzy będąc głosicielami i świadkami Bożej prawdy, pomogą dziecku otwierać się na rzeczywistość nadprzyrodzoną, wesprą w osobistym przeżywaniu wiary, w odnajdywaniu religijnego wymiaru codzienności, uświadamianiu i budzeniu poczucia dumy z dziecięctwa Bożego zapoczątkowanego przez przyjęcie sakramentu chrztu. Liczymy na to, że rodziny odpowiedzą Panu Bogu modlitwą i życiem, integrując naturalne zachowania i postawy z głoszonymi przez Słowo Boże, a wymagającymi pracy nad sobą. Chcemy dać rodzicom podłoże i wsparcie, dzięki którym mogą pewniej wskazywać dziecku kierunek poszukiwania śladów Pana Boga w otaczającym świecie i kontaktu z Nim w sakramentach świętych.

Ważne jest, by rodzice motywowani wiarą, tak postępowali i budowali dobre relacje w rodzinie i wśród innych osób, aby być przykładem dla dzieci. Dzięki temu dzieci będą wiedziały, jak budować relacje w szkole, grupie rówieśniczej czy w innych wspólnotach, do których będą należeć i które będą tworzyć. Jest to ważne również dlatego, gdyż treści programowe w klasie pierwszej koncentrują się wokół przynależności do różnych wspólnot naturalnych, a także do rodziny Pana Jezusa. Przekazywanie ich i realizacja celów na tym etapie rozwoju dzieci wydają się prawie niemożliwe bez udziału dorosłych i współpracy środowisk odpowiedzialnych za wychowanie dzieci. Prosimy więc katechetów o przypomnienie o tym rodzicom uczniów i systematyczne zachęcanie ich do towarzyszenia dziecku w nauce religii oraz podejmowania zadań, problemów wskazywanych w *Domowniku*.

Katechetę wspiera w pracy *Poradnik metodyczny*. Redagując poradnik staraliśmy się przede wszystkim odczytać i oddać intencje zawarte w programie. A ten, jak się zdaje, oparty został na trzech fundamentalnych założeniach:

- ▶ po pierwsze, centrum katechezy jest Chrystus, obecny i działający w Kościele, zwłaszcza w sakramentach świętych, w tym także przez Chrzest Święty, przyjęty już przez dzieci, a włączający do rodziny Bożej i Kościoła (wymiar chrystocentryczny i eklezjalny),

- ▶ po drugie, spotkanie z Panem Jezusem w znakach jest możliwe i owocne jeśli prowadzi się do Niego, czerpiąc nieustannie ze źródła Objawienia (wymiar biblijny),
- ▶ po trzecie, trzeba doprowadzić do tego, aby spotkanie z Chrystusem na lekcjach religii oraz na Mszy Świętej miało wpływ na całe życie katechizowanych (wymiar egzystencjalny).

Jest wielka potrzeba, aby realizacja katechezy opierała się na tych fundamentalnych założeniach, po to, by budziła świadomość dziecięstwa Bożego, poczucie obecności i bliskości kochającego Pana Boga, uzdalniała do dziękczynienia i wielbienia Pana Boga za Jego dary, zwłaszcza Chrzest Święty, a także uczyła łączenia życia z wiarą i doprowadzała do integracji naturalnych zachowań i postaw ludzkich z tymi, które wynikają z wiary i z radości w jej przeżywaniu.

Prezentowany *Poradnik metodyczny* zawiera propozycje realizacji katechez, nie zaś pełne konspekty lekcji. Najistotniejsze wydaje się sformułowanie spodziewanych efektów nauczania, wychowania i inicjacji. Zachęcamy tym samym katechetów do własnego twórczego myślenia oraz poszukiwania sposobów osiągnięcia zamierzonych efektów. Trudno sobie wyobrazić katechezę najmłodszych bez muzyki, śpiewu i zabawy, dlatego zachęcamy do korzystania z piosenek religijnych umieszczonych w zakładce *Bezpłatne materiały* na stronie Wydawnictwa Katechetycznego.

Przy opisie propozycji realizacji danej lekcji proponujemy opowiadania, bajki i historyjki wprowadzające, ilustrujące albo umożliwiające podsumowanie konkretnej jednostki. Mogą one być odwzorowaniem pewnych prawd i postaw ogólnoludzkich, które są punktem wyjścia do przyjęcia prawd wiary i kształcenia postaw religijnych. Te ostatnie, bez fundamentu ludzkiej natury, zawisłyby niejako w próżni i mogłyby być oderwane od rzeczywistości, w której żyje dziecko. Obecność opowiadań i fragmentów baśni, wśród środków dydaktycznych wykorzystywanych na katechezie, może być pomostem między światem zabawy, z którego dziecko trafia do szkoły, a światem wiedzy. Zadaniem katechetów, a także innych nauczycieli, jest bowiem pomoc uczniowi w odpowiedzialnym odnalezieniu się w świecie osób (ludzkich i Boskich) oraz prawdziwych wartości.

Wszyscy chcemy wzrastać, wzajemnie się ubogacając, dlatego zwracamy się do katechetów o podzielenie się propozycjami realizacji lekcji. Stworzono w tym celu *Portal Katechetyczny* (tego typu platformy internetowe stają się już

standardem i wydają się być koniecznością wobec dynamicznej rzeczywistości, w której żyjemy), na którym można zamieszczać ciekawe propozycje realizacji lekcji, materiały zgłoszone przez osoby korzystające z niniejszego pakietu oraz nasze własne, które nie zmieściły się w wydanych, w tradycyjnej formie pomocach. Liczymy też na informacje zwrotne od rodziców (prosimy o to w ostatnim liście *Domownika*).

Wszystkim Katechetom życzymy owocnej, pełnej pasji pracy w służbie Panu Bogu i człowiekowi!

Autorzy